

ОГЛЯДИ

УДК 811. 111 (07)

DOI: <https://doi.org/10.32589/2412-9283.37.2022. 272907>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ІНШОМОВНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ: АНОТОВАНА БІБЛІОГРАФІЯ

Плотніков Є. О.

plotnikov@ndu.edu.ua

ORCHID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6010-247X>

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

Зєня Л. Я.

liubov.zenia@knl.u.edu.ua

ORCHID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0273-1494>

Київський національний лінгвістичний університет

Дата надходження 01.12.2022. Дата прийняття до друку 22.12.2022.

У статті здійснено короткий аналіз актуальних наукових досліджень щодо забезпечення якості іншомовних освітніх програм і курсів. Подано анотований огляд дотичних публікацій у провідних наукових виданнях з лінгвістики та методики викладання іноземних мов за період з 2012 до 2021 року. Бібліографія може бути корисною для гарантів освітніх програм, освітніх менеджерів, а також для всіх, хто займається проблемами іншомовних освітніх програм.

Ключові слова: забезпечення якості, дослідження, науковий журнал.

Y. Plotnikov, L. Zenia

Nizhyn Mykola Gogol State University, Kyiv National Linguistic University

Quality assurance of foreign language study programmes: annotated bibliography

This paper aims to investigate quality assurance research in the recent years. The article systematically reviews the key studies conducted and published from 2012 to 2021 to reveal current trends and to show best research practices. All the analyzed publications represent the leading scientific journals in the field of linguistics. The bibliography might be useful for curriculum designers and educational managers.

Key words: quality assurance, research, scientific journal.

Нижче запропоновано огляд статей, присвячених проблемам як внутрішнього, так і зовнішнього забезпечення якості іншомовної освіти. Пошук матеріалів дослідження здійснювався із застосуванням повнотекстових баз даних та академічних програм / пошукових систем (*Scopus* (<https://www.scopus.com>), *Research4life* (<https://research4life.org>), *Mendeley* (<https://www.mendeley.com/>) тощо), а також сайтів дотичних журналів. Пошук було обмежено першими 100 журналами за рейтингом *SCImago Journal Rank* (2021), категорія *Linguistics & Language* (<https://www.scimagojr.com/journalrank.php?category=3310>). Термінологічні пошукові запити, які було використано для відбору матеріалів дослідження: “*quality assurance*”, “*quality management*”, а також їхні мовні варіації, як то “*to assure / manage quality*” тощо. У деяких випадках до уваги бралися також синонімічні вирази (наприклад, “*quality control*”). Вибірка здійснювалася з-поміж статей, виданих у 2012-2021 рр. Унаслідок пошуку за заданими параметрами було отримано 201 статтю у 45-ти журналах.

На наступному етапі було застосовано метод експертної оцінки. Окрім авторів дослідження до реалізації методу було залучено також стороннього експерта в галузі методики навчання

іноземних мов. Експерти окремо один від одного мали переглянути отриманий перелік статей та залишити ті, що є релевантними меті дослідження. Базовим критерієм початкової експертної оцінки було відхилення публікацій, в яких розглядалися інші сфери забезпечення якості, ніж освітні програми або курси (наприклад, забезпечення якості онлайн-комунікації, забезпечення якості письмових текстів, забезпечення якості перекладу тощо). У решті випадків релевантність публікацій визначалась згідно з баченням експертів. Отримані переліки було порівняно і зведено до спільного переліку. До нього автоматично потрапляли публікації, відібрані всіма експертами. У випадку статей, відібраних лише одним або двома експертами, їх потрапляння або не потрапляння до зведеного переліку відбувалося після колективного експертного обговорення. Після застосування методу зведених переліків налічував 41 статтю у 21 журналі. У табл. 1 наведено узагальнені дані щодо журналів, статті з яких склали основу дослідження.

Таблиця 1

Журнали, статті з яких використано у дослідженні

Місце у категорії “Linguistics and Language”	Журнал	Видавництво	Індикатор рейтингу журналу SCImago	Квартиль	Індекс
1	Modern Language Journal	Wiley-Blackwell	3,095	Q1	94
11	Language Teaching	Cambridge University Press	2,985	Q1	65
14	Computer Assisted Language Learning	Routledge	1,839	Q1	54
18	TESOL Quarterly	Wiley-Blackwell	1,777	Q1	101
24	Language Learning and Technology	University of Hawaii Press	1,725	Q1	78
25	System	Elsevier	1,723	Q1	84
30	Foreign Language Annals	Wiley-Blackwell	1,548	Q1	54
32	International Journal of Bilingual Education and Bilingualism	Routledge	1,495	Q1	52
38	Journal of English for Academic Purposes	Elsevier	1,38	Q1	63
39	Interpreter and Translator Trainer	Routledge	1,377	Q1	24
40	English for Specific Purposes	Elsevier	1,363	Q1	78
43	ReCALL	Cambridge University Press	1,343	Q1	57
47	ELT Journal	Oxford University Press	1,304	Q1	60
51	Bilingual Research Journal	Routledge	1,22	Q1	40
56	Language Policy	Springer	1,111	Q1	37
62	Language and Education	Routledge	1,046	Q1	50
80	Language, Culture and Curriculum	Routledge	0,889	Q1	36
82	Journal of Language, Identity and Education	Routledge	0,887	Q1	25
85	Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education	Routledge	0,862	Q1	54
98	Current Issues in Language Planning	Routledge	0,813	Q1	27
99	RELC Journal	SAGE	0,809	Q1	37

Анотовану бібліографію організовано за часовим принципом (рік виходу публікації). При цьому публікацій 2012 р. у кінцевому переліку не виявилось. У межах певного року статті подано за алфавітом згідно з прізвищем автора.

2013

Foley, Y., Sangster, P., & Anderson, C. (2013). Examining EAL policy and practice in mainstream schools. *Language and Education*, 27(3), 191–206. <https://doi.org/10.1080/09500782.2012.687747>

Дослідження фокусується на тому, якою мірою державна політика (включно з процедурами зовнішнього забезпечення якості) щодо учнів, які вивчають англійську як додаткову мову, фактично реалізується в державних і приватних ЗЗСО Шотландії. У статті представлено результати інтерв'ю з вчителями, які повідомили про свої спостереження щодо політики та практики викладання англійської мови (АМ) як додаткової. Для оцінювання якості освіти використовується низка індикаторів якості, зокрема: загальна якість досягнень учнів; їхній навчальний досвід; задоволення їхніх потреб; оцінювання як частина викладання; зв'язки з органами влади, іншими школами, установами й роботодавцями; партнерство з батьками, шкільною радою та громадою; а також оцінювання та розвиток персоналу.

Heuworth, F. (2013). Applications of quality management in language education. *Language Teaching*, 46(3), 281–315. doi:10.1017/S0261444813000025

Одна з найгрунтовніших публікацій з усього переліку, на яку варто звернути увагу дослідникам проблем забезпечення якості іншомовних освітніх програм. Автором розглянуто широкий спектр питань, які стосуються управління якістю в іншомовній освіті. Розглянуті підходи до управління якістю адаптовано з методик, що застосовуються в бізнес середовищі. З-поміж ключових аспектів управління якістю автор називає чітке формулювання мети, опис принципів і бачення навчання (включно з описовими рамковими документами), а також активну дослідницьку й рефлексивну діяльність. Узагальнено описи якості для різних аспектів викладання мов, наприклад, оцінювання, освіта для мігрантів, учні раннього віку, навчання мов у ЗЗО тощо. Розглянуто питання акредитації та визнання закладів, що займаються викладанням мов, а також критично проаналізовано деякі протиріччя та конфлікти в підході до забезпечення якості, наприклад, між підзвітністю та довірою, між творчістю та стандартизацією. Розглянуто сильні та слабкі сторони методів зовнішнього моніторингу та перевірки якості.

Knežić, D., Elbers, E., Wubbels, T., & Hajer, M. (2013). Teachers' Education in Socratic Dialogue: Some Effects on Teacher-Learner Interaction. *The Modern Language Journal*, 97(2), 490–505. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2013.12014.x>

У статті розглянуто особливості підвищення кваліфікації та розвитку компетентності в говорінні вчителів іноземних мов (ІМ) з використанням “сократівського діалогу” (форма аргументованого діалогу між людьми, заснована на постановці запитань та відповідях на них з метою виявлення ідей і припущень, що лежать в їхній основі). Крім іншого, розглянуто деякі елементи забезпечення якості курсу, на якому було досліджено вплив “сократівського діалогу”, зокрема форми оцінювання курсу та навчальної діяльності.

Tarone, E. (2013). Perspectives. *The Modern Language Journal*, 97(2), 528–530. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2013.12015.x>

Glisan, E. W. (2013). On Keeping the Target Language in Language Teaching: A Bottom-up Effort to Protect the Public and Students. *The Modern Language Journal*, 97(2), 541–544. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2013.12019.x>

Norris, J. M. (2013). Some Challenges in Assessment for Teacher Licensure, Program Accreditation, and Educational Reform. *The Modern Language Journal*, 97(2), 554–560. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2013.12022.x>

Tedick, D. J. (2013). Embracing Proficiency and Program Standards and Rising to the Challenge: A Response to Burke. *The Modern Language Journal*, 97(2), 535–538. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2013.12017.x>

Стаття (Tagone, 2013) та коментарі до неї (Glisan, 2013; Norris, 2013; Tedick, 2013) сфокусовані на практиках і стандартах різних аспектів оцінювання, що регламентується рекомендаціями Американської ради з питань викладання ІМ (*American Council on the Teaching of Foreign Languages, ACTFL*) та Національної ради з акредитації педагогічної освіти (*National Council for Accreditation of Teacher Education, NCATE*). З-поміж об'єктів аналізу – акредитація освітніх програм та ліцензування вчителів ІМ на основі зазначених стандартів, що дозволяють здійснити зовнішнє забезпечення якості в галузі навчання ІМ.

Whyte, S., Schmid, E. C., van Hazebrouck Thompson, S., & Oberhofer, M. (2013). Open educational resources for CALL teacher education: the iTILT interactive whiteboard project. *Computer Assisted Language Learning*, 27(2), 122–148. <https://doi.org/10.1080/09588221.2013.818558>

У статті розглядаються виклики та можливості, що виникають під час розроблення відкритих освітніх ресурсів для підтримки комунікативного навчання ІМ з використанням інтерактивних дошок. iTILT (Європейський проєкт безперервної освіти “Інтерактивні технології у викладанні мови”) мав дві основні мети: (а) сприяти “кращим практикам” викладання ІМ професійного спрямування з використанням інтерактивних дошок та (б) підтримувати безперервний професійний розвиток викладачів ІМ як у формальних, так і у неформальних навчальних контекстах. Розглянуто процедури забезпечення якості у контексті розроблення зазначених ресурсів.

Zacharias, N. T. (2013). Navigating through the English-medium-of-instruction policy: voices from the field. *Current Issues in Language Planning*, 14(1), 93–108. <https://doi.org/10.1080/14664208.2013.782797>

У фокусі статті - дослідження досвіду освіти з ІМ викладання в Індонезії, запровадженої в рамках державної політики макропланування, відомої як “Школи міжнародних стандартів” (*International Standards Schools*) у період з 2007 по 2013 рік. В огляді літератури автор пояснює дев'ять напрямів забезпечення якості в межах зазначеної політики: акредитація, навчальна програма, процес викладання, оцінювання, викладачі, керівництво закладу, МТБ та ресурси, управління та менеджмент, фінансування.

2014

Blanco-Ramirez, G. (2014). US accreditation in Mexico: quality in higher education as symbol, performance and translation. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 36(3), 329–342. <https://doi.org/10.1080/01596306.2013.871236>

Стаття презентує аналіз концепту «якість» у контексті його застосування до освітнього середовища. Дослідження ілюструє, що поняття якості вищої освіти в контексті акредитації закордонного університету американською агенцією акредитації за вимогами, прийнятими у США, є одночасно феноменом інституційної діяльності та перекладу. Незважаючи на багато можливих варіантів перекладу, переклад, який прирівнює акредитацію до виходу на вищий рівень якості вищої освіти, в кінцевому підсумку відповідно приймається вищим університетським керівництвом і як наслідок передається через численні стратегії брендингу закладу.

Bourke, T., & Lidstone, J. (2014). What is Plan B? Using Foucault's archaeology to enhance policy analysis. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 36(6), 833–853. <https://doi.org/10.1080/01596306.2014.903611>

Розглядаючи професійні стандарти вчителів в Австралії, автори звертаються до проблем дискурсу забезпечення якості підготовки та роботи вчителів. Стаття дозволяє поглянути на проблему забезпечення якості освіти з точки зору презентації цього поняття у національних нормативних документах та сприйняття його стейкхолдерами освітнього процесу.

Hagemann, S. (2014). Images of higher education: developing and administering translation studies programmes in Germany. *The Interpreter and Translator Trainer*, 8(2), 149–166. <https://doi.org/10.1080/1750399x.2014.940696>

У публікації досліджено, як розробляються й адмініструються програми з перекладознавства у Майнцькому університеті (Німеччина). У загальному контексті звернено увагу на процеси забезпечення якості, зокрема на дотичну діяльність університетського Центру забезпечення якості та розвитку (*Centre for Quality Assurance and Development*) та інших підрозділів ЗВО. Акцент зроблено на аналізі двох аспектів: нормативної бази закладу щодо контролю та оцінювання та методичного забезпечення навчальних дисциплін.

Hardman, J., & A-Rahman, N. (2014). Teachers and the implementation of a new English curriculum in Malaysia. *Language, Culture and Curriculum*, 27(3), 260–277. <https://doi.org/10.1080/07908318.2014.980826>

У світлі реформи навчальних програм, спрямованої на покращення викладання АМ в початкових школах Малайзії, досліджено, яким чином вчителі застосовують комунікативний підхід до викладання ІМ. Аналізуючи забезпечення якості освіти, автори зазначають, що результативної реформи педагогічної освіти навряд чи можна досягти, зосередившись лише на окремих ініціативах, таких як підготовка та розвиток учителів. Якісна реформа вимагає системного підходу, який би враховував потреби у розвитку потенціалу та сприяв підвищенню кваліфікації тих, хто відповідає за організацію та проведення навчання, зокрема, викладачів освітніх закладів, посадовців, працівників служби забезпечення якості освіти тощо.

2015

du Plessis, C., & du Plessis, T. (2015). Dealing with disparities: the teaching and assessment of official languages at first language level in the grade 12 school-leaving phase in South Africa. *Language, Culture and Curriculum*, 28(3), 209–225. <https://doi.org/10.1080/07908318.2015.1083999>

У статті досліджується вирівнювання освітніх стандартів у контексті історико-політичного розвитку Південної Африки та надається критичний огляд ініціатив органів управління освітою для запровадження більш справедливої освітньої системи. Забезпечення якості освіти унаслідок таких змін розглядається як одна з основних цілей процесу. Розглянуто підходи та практики забезпечення якості освіти на національному рівні.

Nickerson, C. (2015). Unity in diversity: The view from the (UAE) classroom. *Language Teaching*, 48(2), 235–249. <https://doi.org/10.1017/S0261444812000237>

Основна мета публікації полягає в аналізі стратегічного розвитку англійських програм в університетах країн Перської затоки. Дослідник прагне до пошуку оптимальних шляхів спрямування дослідницьких зусиль, а з ними й розроблення доцільних методик навчання та оцінювання, що зможуть задовольнити потреби студентів дуже різноманітного, але у той же час схожого своїми проблемами азійського континенту. Автор торкається проблеми забезпечення якості освітніх програм у контексті опису кроків, що були здійснені в університеті Зайєда (*Zayed University*), ОАЕ, а саме пошуку універсального способу оцінювання навчальних досягнень студентів.

2016

Xerri, D., & Campbell, C. (2016). E-portfolios in teacher development: the better option? *ELT Journal*, 70(4), 392–400. <https://doi.org/10.1093/elt/ccw032>

Проаналізовано електронні портфоліо вчителів ІМ Мальти як інструмент зовнішнього забезпечення якості. Рада з питань викладання АМ (*ELT Council*) здійснює регулярний моніторинг середніх шкіл країни. Відвідуючи школи, вона забезпечує наявність ефективного механізму підтримки стандартів викладання, консулює школи щодо того, як підтримувати вчителів у їх безперервному професійному розвитку, а також допомагає школам розвивати культуру такого розвитку. Портфоліо вчителів було запроваджено як частину політики забезпечення якості. Ця політика передбачає, що кожне портфоліо має складатися з низки документів (наприклад, сертифікатів про відвідування курсів підвищення кваліфікації, форм самооцінювання, звітів про відвідані уроки тощо) і директор ЗЗСО має використовувати їх

для підтримки професійного розвитку вчителів. Така політика була розроблена у співпраці з основними стейкхолдерами галузі, зокрема, з вчителями, вихователями, директорами та власниками шкіл тощо.

2017

Canning, J. (2017). The UK Teaching Excellence Framework (TEF) as an illustration of Baudrillard's hyperreality. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 40(3), 319–330. <https://doi.org/10.1080/01596306.2017.1315054>

Дослідження пропонує досить несподіваний погляд на процес забезпечення якості освіти, аналізуючи дискурс, пов'язаний з британською Рамкою досконалості викладання (*Teaching Excellence Framework*). Оперуючи концептом “гіперреальність”, запропонованим Ж. Бордїяром, автор робить висновок, що використовуючи мову “досконалості викладання” і розглядаючи її як щось, що можна об'єктивно виміряти, ми позбавляємо себе засобів вираження, здатних сприяти справжньому поліпшенню освіти. Намагаючись покращити досконалість викладання за допомогою метрик оцінювання освітяни позбавляють себе можливостей змін, обмежують власні практики та дегуманізують студентів.

Coniam, D., Falvey, P., & Xiao, Y. (2017). An investigation of the impact on Hong Kong's English language teaching profession of the Language Proficiency Assessment for Teachers of English (LPATE). *RELC Journal*, 48(1), 115–133. <https://doi.org/10.1177/0033688216687455>

Дослідження вивчає сприйняття стейкхолдерами впливу оцінювання рівня володіння АМ вчителями – мінімальних мовних стандартів Оцінювання рівня володіння мовою вчителями (*Language Proficiency Assessment for Teachers*), яке було запроваджено у Гонконзі у 2000 році. Використання інструменту розглянуто як процес забезпечення якості, що забезпечував стандарти кваліфікації вчителів АМ регіону.

Dimova, S. (2017). Life after oral English certification: The consequences of the Test of Oral English Proficiency for Academic Staff for EMI lecturers. *English for Specific Purposes*, 46, 45–58. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2016.12.004>

Стаття фокусується на практиках, запроваджених у кількох європейських університетах, щодо політики внутрішнього оцінювання рівня володіння АМ викладачів для забезпечення якості викладання на програмах з АМ викладання. На основі інтерв'ю з університетськими викладачами та аналізу поточного зворотного зв'язку в АМ для академічного персоналу (*Test of Oral English Proficiency for Academic Staff, TOEPAS*), що використовується для сертифікації усного мовлення викладачів в університеті Копенгагена.

Huang, E. (2017). The Myth of “Migrants as Problems”: Public School in Neoliberal Times and the Construction and Contestation of “Migrant” Identity. *Journal of Language, Identity & Education*, 16(6), 381–394. <https://doi.org/10.1080/15348458.2017.1381022>

Відповідаючи на дослідницьке запитання “Як неоліберальний дискурс у школі формував образ учнів-мігрантів в офіційних документах та повсякденних практиках?”, автор звертається до аналізу використання поняття “якість”, маючи на меті дослідити, (а) як змінюється значення поняття “якість” для школи та (б) яким є зв'язок між учнями-мігрантами та прагненням школи до “якості” викладання. Розглянуто позиціонування учнів-мігрантів шкільними адміністраторами та вчителями у повсякденному шкільному житті. Класифіковано інституційні дискурси та практики щодо учнів-мігрантів з боку адміністрації та вчителів ЗЗСО.

2018

Canals, L., & Al-Rawashdeh, A. (2018). Teacher training and teachers' attitudes towards educational technology in the deployment of online English language courses in Jordan. *Computer Assisted Language Learning*, 32(7), 639–664. <https://doi.org/10.1080/09588221.2018.1531033>

У документі детально описується досвід розроблення та запуску перших онлайн-курсів з АМ в Університеті Ярмук за підтримки Відкритого університету Каталонії. Курси проводяться

в рамках проекту “Підвищення якості навчання з використанням технологій в йорданських університетах” (Enhancing Quality of Technology-Enhanced Learning at Jordanian Universities, EQTEL), метою якого є розроблення й упровадження акредитаційних стандартів, керівних принципів і процедур для забезпечення якості онлайн-курсів в йорданських університетах. Основна увага дослідження була зосереджена на оцінюванні курсу з точки зору викладачів, а також на виявленні можливих недоліків і проблем, які мають бути усунені для вдосконалення курсу та програми підготовки викладачів у подальшому.

De Costa, P. I., Park, J., & Wee, L. (2018). Linguistic entrepreneurship as affective regime: organizations, audit culture, and second/foreign language education policy. *Language Policy, 18*(3), 387–406. <https://doi.org/10.1007/s10993-018-9492-4>

У статті розглядається поняття афективного режиму, щоб вказати на дедалі ширше поширення культури аудиту, яка призводить до того, що одним мовам та ідентичностям у процесі забезпечення якості освіти надається більша цінність порівняно з іншими. Висуваючи на перший план ці проблеми нерівності, що виникають через домінування кількісних технологій, які базуються на стандартах і вимірах, автори пояснюють вплив афективного режиму і демонструють, як він сприяє зростанню кількості досліджень мовної політики, які критикують комодифікацію мовної освіти.

Đrljača Margić, B., & Vodopija-Krstanović, I. (2018). Language development for English-medium instruction: Teachers' perceptions, reflections and learning. *Journal of English for Academic Purposes, 35*, 31–41. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2018.06.005>

Дослідження зосереджене на проблемі мовної підготовки викладачів АМ професійного спрямування у хорватській вищій освіті та пропонує свій погляд на програми їх мовного розвитку. Як зазначають автори, для забезпечення якості викладання на університетських програмах, що реалізуються АМ, потрібно вимагати від викладачів належного рівня володіння АМ або пропонувати можливості мовної підготовки для тих, хто потребує досягнення необхідного рівня володіння мовою. Саме стабільне надання мовної підтримки, мовна підготовка та інші види мовної експертної допомоги мають важливе значення для забезпечення якості освітніх програм.

Fenton-Smith, B., Humphreys, P., & Walkinshaw, I. (2018). On evaluating the effectiveness of university-wide credit-bearing English language enhancement courses. *Journal of English for Academic Purposes, 31*, 72–83. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2017.12.001>

У центрі дослідження – курси підвищення рівня володіння АМ (*English language enhancement courses, ELECs*), що реалізуються в університетах Австралії. Автори аналізують механізми, що можуть бути використані для оцінювання якості таких курсів: 1) рівень володіння АМ, 2) академічні результати, 3) академічна доброчесність, 4) рівень відрахування студентів, 5) оцінювання студентів та 6) самостійне навчання. Стверджується, що, оскільки в короткостроковій перспективі результати, які можна виміряти, можуть бути не дуже помітними, доцільно використовувати одночасно декілька механізмів для збирання інформації. Обговорюються обмеження і можливості кожного механізму на практичних прикладах їх застосування.

2019

Menke, M. R., & Anderson, A. M. (2019). Student and faculty perceptions of writing in a foreign language studies major. *Foreign Language Annals, 52*(2), 388–412. <https://doi.org/10.1111/flan.12396>

Дослідження було частиною процедур внутрішнього забезпечення якості. Його основною метою було з'ясувати ставлення студентів бакалаврської програми одного з американських університетів, що вивчають іспанську мову як іноземну, до різних аспектів навчання письма в межах програми. За допомогою серії зустрічей і семінарів викладачі спільно обмірковували особливості навчання письма в освітній програмі, а потім розробили специфічні для кожного

освітнього компоненту цілі навчання, на які слід орієнтуватися в рамках спеціальності. Крім того, забезпечення якості програми передбачало збирання й аналіз двох наборів студентських письмових робіт. Перший був зібраний під час вступних курсів з літератури, культури та лінгвістики з метою отримання уявлення про розвиток студентів на початку вивчення спеціальності. Пізніше, з метою кращого розуміння результатів (розвитку компетентності в письмі) та сприйняття студентами запропонованого способу навчання письма протягом програми, невелика вибірка студентів подала всі письмові роботи, що були виконані під час навчання на окремих освітніх компонентах, а також самооцінку навчання письму в кінці навчального семестру.

Verger, A., Fontdevila, C., & Parcerisa, L. (2019). Reforming governance through policy instruments: how and to what extent standards, tests and accountability in education spread worldwide. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 40(2), 248–270. <https://doi.org/10.1080/01596306.2019.1569882>

На основі систематичного огляду літератури у статті розглянуто масштаби та способи змін в управлінні освітою, які були спричинені різноманітними національними інструментами оцінюваннями та звітності, що базуються на тестах, у широкому спектрі інституційних середовищ. Продемонстровано, що реформи управління освітою (включно з переосмисленням забезпечення якості) на міжнародному рівні просуваються через часом неочікувані та непередбачувані процеси, що значною мірою зумовлені панівною політико-адміністративною ситуацією. Проаналізовано адитивний та еволюційний характер реформ управління освітою.

2020

Al-Issa, A. S. M. (2020). The language planning situation in the Sultanate of Oman. *Current Issues in Language Planning*, 21(4), 347–414. <https://doi.org/10.1080/14664208.2020.1764729>

Розглянуто ситуацію з мовним плануванням у Султанаті Оман з акцентом на ролі арабської, англійської, французької та німецької мов в освіті, а також їх поширення в різних ситуаціях і з різними цілями. Досліджено історичні, соціальні, політичні й ідеологічні процеси, а також складності мовної політики та ситуації з плануванням мов у країні. Звернено увагу на процеси забезпечення якості під час вивчення ІМ на різних рівнях освіти.

Benson, C. (2020). An innovative ‘simultaneous’ bilingual approach in Senegal: promoting interlinguistic transfer while contributing to policy change. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 25(4), 1399–1416. <https://doi.org/10.1080/13670050.2020.1765968>

У статті описано інноваційну двомовну освітню програму, розроблену й упроваджену в початкових класах Сенегалу з 2009 по 2018 рік сенегальською неурядовою організацією “Асоціація досліджень та освіти для розвитку” (*Association in Research and Education for Development*) у співпраці з національним міністерством освіти для вирішення проблеми низької якості початкової освіти. Розробники дотримувалися вимог національних стандартів і програм, зокрема “Програми підвищення якості, справедливості та прозорості в освітньому секторі, PAQUET, 2013-2025” (Education Sector Quality, Equity and Transparency Enhancement Program, PAQUET). Проаналізовано ефективність та соціальне значення програми.

Guimargues, F. F., Finardi, K. R., El Kadri, M. S., & Taquini, R. (2020). The mission statements of the federal universities and the projection of internationalization in Brazil. *System*, 94, 102331. <https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102331>

У контексті аналізу ситуації у бразильській вищій освіті автори розглядають такий аспект оцінювання якості освітньої діяльності, як інтернаціоналізація. Зростаюче міжнародне співробітництво в Європі та у країнах Глобального Півдня створює тиск на ЗВО з метою розроблення потужних заходів із забезпечення якості, які потенційно можуть стати рушійною силою інституційних змін. Якість пов'язана з місією та баченням ЗВО і не може бути відокремлена від цілей і потреб суспільства, в якому ці ЗВО знаходяться. У дослідженні

проаналізовано інформацію щодо місії 62 університетів і виявлено, що лише у 7-ми випадках місії ЗВО відображали інтернаціоналізацію, як важливий компонент розвитку університету.

Manegre, M., & Sabiri, K. A. (2020). Online language learning using virtual classrooms: an analysis of teacher perceptions. *Computer Assisted Language Learning*, 35(5–6), 973–988. <https://doi.org/10.1080/09588221.2020.1770290>

Розглядаючи технологію віртуальної класної кімнати (*virtual classroom*), проаналізовано способи організації, а також переваги та недоліки таких систем. Автори зазначають, що особливо в системі корпоративного навчання переваги використання віртуальних класних кімнат перед традиційними засобами для проведення відеоконференцій вбачають у тому, що вони дозволяють здійснювати постійний моніторинг діяльності, а отже і якості навчання. Модератори можуть зайти до класної кімнати в будь-який момент під час заняття і перевірити, чи відповідає робота викладача стандартам програми. Моніторинг віртуальних класних кімнат також дозволяє компанії виявляти потреби у навчанні, розглядати скарги та перевіряти відвідуваність занять як студентами, так і викладачами.

Pérez Cañado, M. L. (2020). Addressing the research gap in teacher training for EMI: An evidence-based teacher education proposal in monolingual contexts. *Journal of English for Academic Purposes*, 48, 100927. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2020.100927>

Стаття розповідає про перехресне дослідження, проведене з викладачами, задіяними у програмах з викладання АМ професійного спрямування в Університеті Хаена (Іспанія). Дослідження було спрямоване на визначення навчальних потреб викладачів з теоретичних основ викладання АМ професійного спрямування, методики навчання ІМ, лінгвістики, оцінювання, неперервного професійного розвитку та мобільності. На основі отриманих результатів було сформульовано пропозиції щодо покращення підготовки вчителів. Однією з пропозицій є розроблення критеріїв зовнішнього забезпечення якості програм, викладання на яких здійснюється ІМ. Подано загальний опис орієнтовної системи забезпечення якості таких програм.

Strong, K. A., & Escamilla, K. (2020). The need for nuance: Relationships between EL English proficiency and accountability outcomes. *Bilingual Research Journal*, 43(1), 92–110. <https://doi.org/10.1080/15235882.2020.1724572>

Мета статті - дослідити, як система підзвітності, створена державними школами Денвера (США) на виконання федерального закону “Кожен учень досягає успіху” (*Every Student Succeeds Act, ESSA*), впливає на школи з великою кількістю учнів, які вивчають АМ. Зокрема, у статті розглядаються відмінності між школами регіону, щоб з'ясувати, чи є звітність про учнів, як про єдину дезагреговану категорію учнівських досягнень, достатньо детальною, щоб відобразити різноманітні потреби та проблеми учнівської аудиторії. Зазначена система є одним із засобів забезпечення якості білінгвальної освіти.

2021

Barnawi, O. Z. (2021). EMI as a performative technology of acceleration in higher education contexts: academics and administrators' perspectives. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 1–13. <https://doi.org/10.1080/13670050.2021.1954385>

Як зазначає автор у анотації до своєї статті “бачення англійськомовного викладання навчальних дисциплін як перформативної технології акселерації у висококонкурентних умовах сучасного глобального контексту вищої освіти є одним із способів отримати уявлення про сучасні реалії такого викладання у ЗВО”. Виходячи з цих позицій та використовуючи як приклад один з університетів Саудівської Аравії, автор торкається, крім іншого, проблеми якості викладання і її внутрішнього та зовнішнього забезпечення. Зазначається, що поточні практики освітнього менеджменту віддають перевагу кількості над якістю, фокусуються

на перформативній конкуренції та звітності та узгодженню навчального процесу з потребами ринку праці. Такі кількісно-орієнтовані практики характеризуються суворими часовими межами (наприклад, щотижневі звіти, річні плани діяльності тощо) та індикаторами ефективності (наприклад, зовнішня акредитація), які в цілому стимулюють пришвидшення процесу інституційних змін.

Hsu, L. (2021). What makes good LMOOCs for EFL learners? Learners' personal characteristics and Information System Success Model. *Computer Assisted Language Learning*, 1–25. <https://doi.org/10.1080/09588221.2021.1899243>

Дослідження презентує основні напрацювання, що можуть бути корисними для розробників і користувачів мовних масових відкритих онлайн-курсів (LMOOC). Разом з розкриттям ключових елементів курсу та впливу на них як особливостей викладання АМ як іноземної, так і особистісних характеристик учнів (стать, вік тощо), у статті продемонстровано загальні підходи забезпечення якості онлайн-навчання у різних її аспектах.

Kang, H., & Pacheco, M. B. (2021). Short-term study abroad in TESOL: Current state and prospects. *TESOL Quarterly*, 55(3), 817–838. <https://doi.org/10.1002/tesq.3014>

Розглядаючи програми короткотривалого вивчення ІМ за кордоном (*study abroad programs*) дослідження, крім іншого, торкається проблеми забезпечення їх якості. Автори зазначають, що незважаючи на те, що моніторинг й оцінювання різних аспектів інтернаціоналізації освіти є досить розповсюдженим явищем, процедури забезпечення якості програм вивчення ІМ за кордоном знаходять дуже незначене висвітлення в науковій літературі. Водночас в умовах зменшення державного фінансування, посилення конкуренції між закладами освіти у боротьбі за абітурієнтів та появи нових форм міжнародної взаємодії, моніторинг якості програм вивчення ІМ за кордоном потребує як відстеження компонентів освітнього процесу, так і показників ефективності, орієнтованих на результат.

Luo, R., & Ye, Z. (2021). What makes a good-quality language MOOC? An empirical study of criteria to evaluate the quality of online language courses from learners' perspectives. *ReCALL*, 33(2), 177-192. <https://doi.org/10.1017/S0958344021000082>

Дослідження присвячене забезпеченню якості мовних масових відкритих онлайн-курсів (MOOC). Проаналізовано оціночні коментарі користувачів щодо їхньої якості та визначено конкретні критерії якості для п'яти типів таких курсів, зокрема курсів для розвитку навичок та вмій говоріння, читання, письма, соціокультурної усвідомленості й інтегральних навичок. Результати дослідження сприяють створенню системи критеріїв якості масових відкритих онлайн-курсів і дають уявлення про принципи розроблення ефективних мовних онлайн-курсів, пристосованих до різноманітних потреб великої кількості тих, хто вивчає мову.

Molway, L. (2021). Measuring effective teaching: Student perceptions of their modern languages lessons in England. *System*, 97, 102440. <https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102440>

У роботі повідомляється про доопрацювання й апробацію існуючого опитування ставлення учнів (*student perception surveys, SPS*), розробленого в межах Освітньої Ініціативи штату Колорадо (США), з метою його адаптації до викладання сучасних ІМ. Поряд з такими інструментами, як спостереження й аналіз показників успішності учнів, опитування ставлення, дозволяють збирати дані про практику викладання від цілих класів безпосередніх учасників навчального процесу. Автором було виявлено три окремі фактори, що інтерпретуються як сильна підтримка предметно-орієнтованого підходу до розроблення заходів ефективного викладання. Фактори стосуються: 1) реагування вчителів на потреби й інтереси своїх учнів; 2) мотивації та залучення учнів до уроків мови; 3) рівня заохочення учнів до використання стратегічних підходів для виконання мовних завдань.

Nikolov, M., & Timpe-Laughlin, V. (2021). Assessing young learners' foreign language abilities. *Language Teaching*, 54(1), 1-37. [doi:10.1017/S0261444820000294](https://doi.org/10.1017/S0261444820000294)

Аналізуючи особливості контролю й оцінювання під час раннього вивчення ІМ, автори зазначають, що однією з тенденцій світової шкільної освіти сьогодні є сприйняття оцінювання як одного з ключових інструментів забезпечення якості освітніх програм. Забезпечення якості, як правило, лежить в основі широких національних проєктів оцінювання, оскільки освітнє керівництво завжди потребує знати: (а) як співвідносяться результати навчання з його цілями?; (б) як впливає на результати вік початку вивчення ІМ?; (в) яка форма/метод навчання є ефективнішим? (наприклад, порівнюючи “традиційне” та предметно-мовне інтегроване навчання).

Tam, A. C. F. (2021). Challenges arising from dissonant views about trilingual education in an early childhood context. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 24(7), 990–1010. <https://doi.org/10.1080/13670050.2018.1529139>

Фокусуєчись на викликах реалізації трилінгвального навчання дошкільнят у Гонконзі стаття торкається процедур забезпечення його якості згідно з місцевими освітніми стандартами. У дослідженні розглядаються (1) переконання керівників закладів дошкільної освіти (діти до шести років), вчителів та батьків щодо тримовної дошкільної освіти в Гонконзі; (2) виклики в процесі впровадження тримовної дошкільної освіти та (3) механізми, які використовують керівники закладів дошкільної освіти для подолання цих викликів. Результати дослідження вказують на те, що непослідовність переконань зацікавлених сторін щодо цілей тримовної освіти та вибору мови, розроблення навчальних планів та викладання (педагогіки та методики) у тримовних дошкільних закладах є основною проблемою, з якою стикаються адміністратори дошкільних закладів, що впливає на процес імплементації тримовної освіти

Yeo, M. A., & Newton, J. M. (2021). Inclusive transnational education partnerships: A case study of a Master of Arts in TESOL program. *RELC Journal*, 52(2), 287–306. <https://doi.org/10.1177/00336882211011275>

Розглядаючи міжнародну магістерську програму з підготовки вчителів АМ (університети Сінгапуру та Нової Зеландії), автори звертаються до проблеми забезпечення якості програм такого типу. Зазначається, що забезпечення якості може здійснюватися у два способи: “незалежно”, коли кожний партнер окремо займається розробленням підходів, реалізації та залучення зовнішніх інструментів забезпечення якості, та “колаборативно”, коли такі заходи розробляються спільно. Проаналізовано вплив міжнародної програми на професійну діяльність учителів та вказано на особливості програми, що впливають на якість навчального процесу.

Youngs, B. L. (2021). Item-level learning analytics: Ensuring quality in an online French course. *Language Learning & Technology*, 25(1), 73–91. <https://hdl.handle.net/10125/73426>

У межах цього експериментального дослідження з’ясовано, як викладачі можуть використовувати навчальну аналітику для забезпечення якості навчальних матеріалів, а отже й усього онлайн-курсу з вивчення ІМ. Описано інструмент візуалізації, який надає практичні дані, які висвітлюють потенційно проблемні патерни у відповідях студентів, що дозволяє викладачам повною мірою використовувати свої професійні вміння в онлайн середовищі так само, як і у традиційних умовах. На думку автора, низька якість онлайн-курсів може бути пов’язана з помилками введення або з наявністю завдань, які є недостатньо якісними і не були протестовані з реальними студентами перед застосуванням в онлайн-курсі.